

Yhteisöllisyydestä pedagogista hyvinvointia

Sirpa Laitinen-Väänänen

TtT, Johtava tutkija

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Uudistuvan oppimisen tutkimusalue

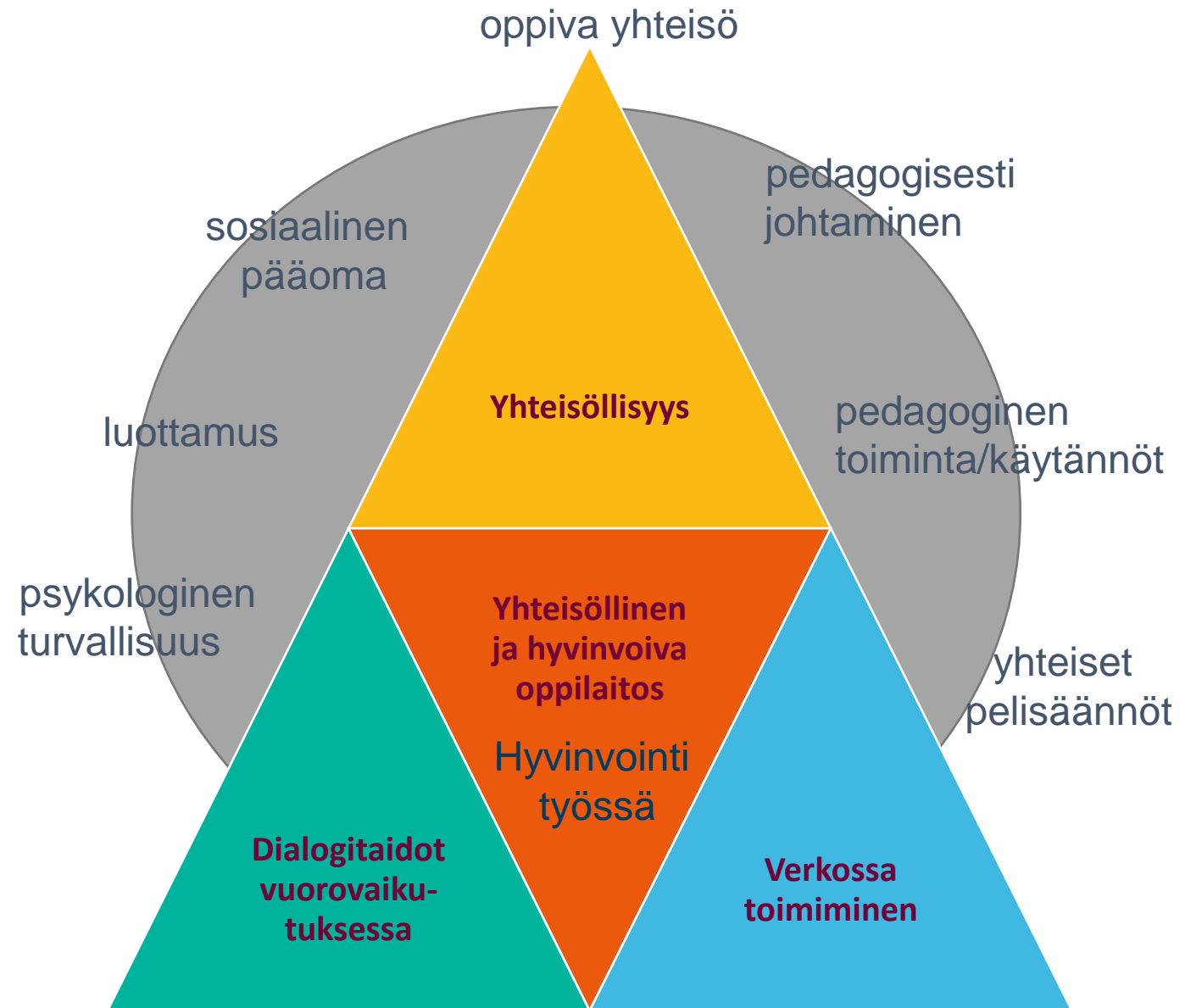
Konteksti



Vuorovaikutus verkossa – hyvinvointia oppilaitokseen (HyPe)



Toteutettu valmennus: Kohti Yhteisöllistä ja hyvinvoivaa oppilaitosta



Tarkastelimme ammatillisten oppilaitostoimijoiden näkemyksiä
monipaikkaisen oppilaitoksen yhteisöllisyydestä.
Erityisesti verkkovälitteisessä yhteistyössä.



jamk

Aineisto



- 9 ammatillista oppilaitosta ja 1 erityisoppilaitos



- 53 osallistujaa



- 11 ryhmäkeskustelua

Aineiston analyysi

- Induktivinen sisällönanalyysi (Elo & Kyngäs 2007; Krippendorff 2013)

Miksi?



(Oppilaitos)työyhteisöt ovat muuttuneet monipaikkaisiksi.

Pandemia-ajan kokemukset ja kuormittuneisuus opetustyössä (Salmela-Aro et al, 2022; Ahtiainen et al. 2021)

Työnteon uudelleen organisoituminen on haastanut työssä jaksamista ja hyvinvointia erityisesti oppilaitoksissa. (Opettajien aivotyökysely 2021)

Monipaikkainen työ vaikuttanut yhteisöllisyyteen ja yhteisöllisyyden tunteeseen – sosiaaliset käytänteet muuttuneet. (Choi 2018; Manka & Manka 2016)

Työyhteisön sosiaaliset suhteet vaikuttavat olennaisesti kokemukseen yhteisöllisyydestä ja työssä jaksamiseen. (Manka & Manka 2016)

Vuorovaikutus on keskeistä
yhteenkuuluvuudentunteen muodostumisessa.
(Puusa & Ala-Kortesmaa 2019)

Monipaikkainen työ ja verkkovälitteinen kommunikointi haastavat
vuorovaikutusta.

Ristiriitaisuutta tutkimustuloksissa:

Non-verbaalisen viestinnän vähentyminen vaikeuttaa viestien tulkintaa.
(Pönkä 2014)

Kuitenkin virtuaalitiimien ryhmävuorovaikutuksessa on mahdollisuus
monipuoliseen tunneilmaisuun. (Laitinen 2020).

Käsitteitä





<https://pixabay.com/photos/bees-insects-pollen-mint-plants-4971985/>

Yhteisöllisyys – Sense of Community

Tutkimuksia

- **Luo, et al. (2017):** –tutkivat opiskelijoiden yhteisöllisyyden tunnetta erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
- **Chatterjee & Correia (2017):** -tutkivat opiskelijoiden asenteet yhteistoiminnallisuuteen ja yhteisöllisyyden tunteeseen.
- **Van der Meer, et al. (2021):** -rakensivat ohjeita yhteisöllisyyden tunteen kehittämiseksi lääkärikoulutuksessa.
- **Skaalvik & Skaalvik (2021 & 2023):** -tutkivat yhteisöllisyyden tunteen suhdetta mm. työtyytyväisyyteen ja kuvaavat mallin jonka kautta yhteisöllisyyttä voi tarkastella



Tuloksia



Tarttumapintojen etsiskelyä

”...Mä mietin tätä työyhteisössä **tää vuorovaikutus verkossa niin ehkä se on nostanu myös esille sen että onko meillä vuorovaikutusta myöskään kun ollaan livetilanteessa** että me ollaan tämmösissä auditorioissa välttämättä kuitenkin et se oletus siitä että jos ollaan niin läsnä tilassa, yhteisessä tilassa et se ois jotenkin vuorovaikutteista niin eihän se välttämättä oo ollenkaan että niin että ainakin mun mielestä se on ihan hyvä myös herätä siihen et silloin kun ollaan oikeesti jossakin että siihen sitten liittyis oikeesti sitä kohtaamista...” (398)

Osallistumista ja vuorovaikutusta

”...että miten se toteutuminen näkyy, niin sitä, et ku tosiaan toiset ottaa sen tilan nopeemmin, et **jos me oltas semmosessa luokkatilassa tai livenä**, niin vois olla, et heti huomais antaa sitte niille hiljaisemmille tavallaan sen puheenvuoron.

Mut sit verkossa voi olla, että nää tämmöset ekstrovertit ihmiset, nii ne ottaa sen tilan ajattelemattaan muilta, et tavallaan siellä ehkä korostuu mun mielest tuol verkossa se, että sun pitää osata antaa puheenvuoroa muille, on se sitte niin, että niitten pelisääntöjen sopimisen kautta...” (2)

Yhdessä sovittuja mahdollistajia

”...Pitää olla **yhteisiä** linjauksia,
yhteisiä reunaehtoja, yhteisiä, yhdessä
sovittuja asioita joitten sisällä sit
voidaan liikkua vapaasti...”

(504)

Pohdintaa





- Osallistujat ovat **liminaalitulassa** vanhan ja uuden työkäytännön välillä (Thomassen, 2009)
- Tunne ja tarve yhteisöllisyydestä on yksilöllinen: osa kaipaa, osa ei
- Yhteisöllisyys toteutuu tai on toteutumatta vuorovaikutustilanteissa työpaikalla

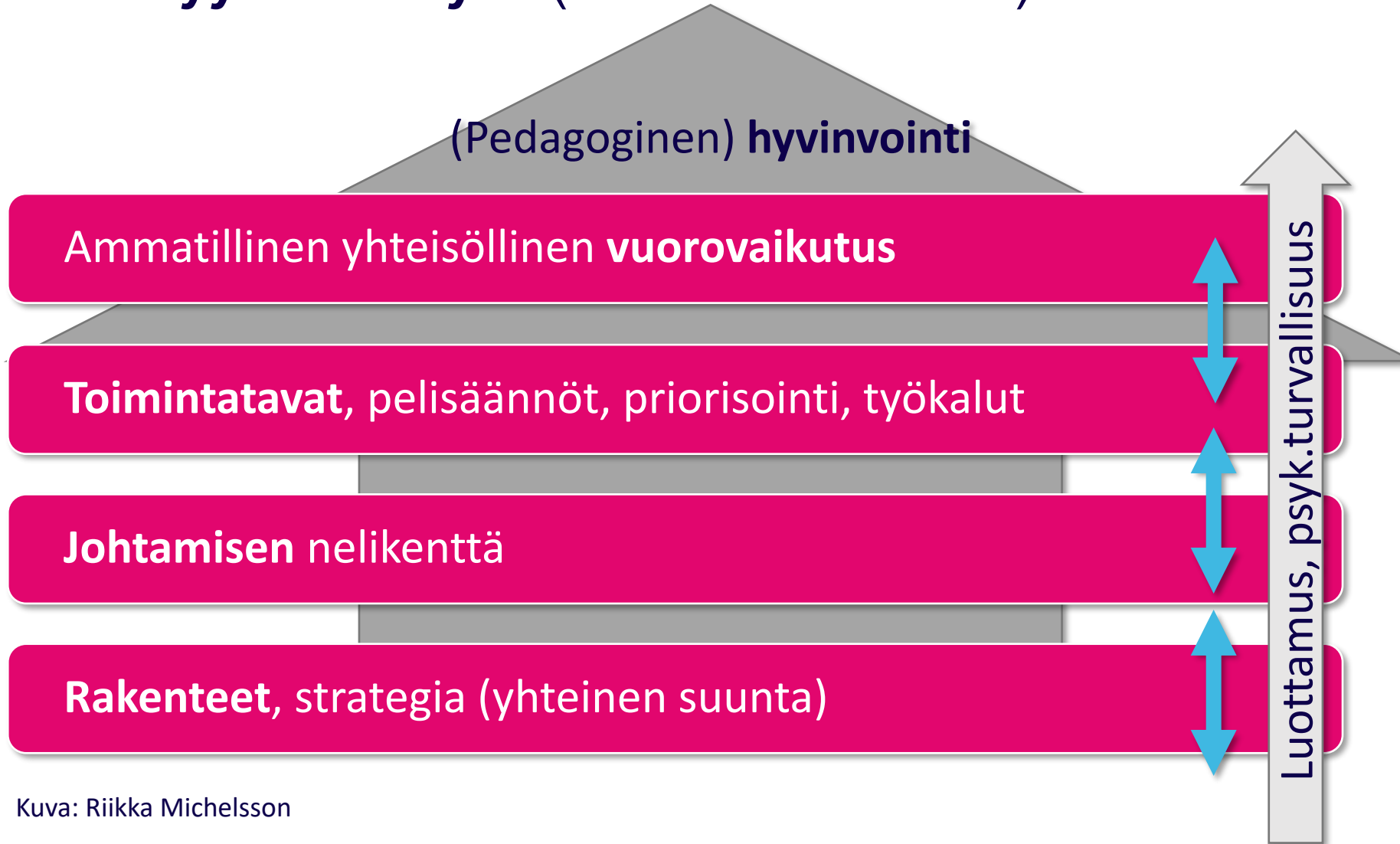


”Hetkellinen
yhteisöllisyys”

Mikä edistää yhteisöllisyyttä?



Tunnistettuja näkökulmia oppilaitosten (työyhteisön) yhteisöllisyyteen liittyen (Michelsson R 2023)



Kuva: Riikka Michelsson

jamk

Yhteisöllisyys ja sivistys



jamk



”Eihän mikään kansakunta voi yksistään omassa keskuudessaan luoda sivistystään: kansakunta muodostuu kokonaiseksi vasta vuorovaikutuksessa toisten kansakuntien kanssa ja suhteessa niihin sen sivistys saa määrätyn muodon” (Snellman 1844)

jamk



”...Humboldt lisää sivistyksen yksiöllisyyden määreeseen **yhteisöllisyyden**, että tutkijoiden välinen vuorovaikutus ja ideoiden vaihto on välttämätöntä sivistävässä tutkimuksessa. Siten sivistys on myös sosiaalista...”

” Näin ollen **sivistys voi toteutua monenlaisissa sosiaalisissa suhteissa** eikä pelkästään tutkimustyössä.

”...Tarkemmin määriteltynä sivistys edellyttää uuden kohtaamista, sen ymmärtämistä aikaisempien käsitteiden avulla ja näkökulmien laajentumista...”

(Moilanen, 2022, 76-77)

Tutkimusryhmämme



Sirpa Laitinen-Väänänen, projektivastaava



Susanna Kanninen, tutkimusassistentti



Eila Burns, valmentaja



Auli Sesay, viestintävastaava



Riikka Michelsson, valmentaja



Anna-Kaisa Tiihonen



Hanna Laitinen, valmentaja



Heidi Valkonen, talousasiantuntija

Julkaisumme

- Burns, E., Kanninen, S., Laitinen-Väänänen, S. & Sesay, A. (2022). Kohti parempaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä verkkoympäristössä AMKE-blogi 7.12.2023
- Burns, E., Laitinen, H., Michelsson, R, Laitinen-Väänänen, S. & Sesay, A. (2023) Hyvinvointia oppilaitoksiin, pelkkää Hypetystäkö? Työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma. Artikkelit. 24.1.2023.
- Burns, E. Michelsson, R. Laitinen-Väänänen, S. Yhteisöllisyys ja verkkovuorovaikutus monipaikkaisessa ammattioppilaitostyössä. (käsikirjoitus)
- Burns, E. Laitinen-Väänänen, S. & Michelsson, R. (2023). Muuttunut yhteisöllisyys ja verkkovuorovaikutus haastavat oppilaitoksia. Pedafoorumi 7.-8.6.2023 (suullinen esitys)
- Laitinen-Väänänen, S., Burns, E., Michelsson, R., Laitinen, H. & Kanninen, S. (2022). Vuorovaikutusverkossa – hyvinvointia oppilaitokseen. Posterit AMK ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivillä 9.-10.11.2022
- Laitinen, H & Burns E. (2023). Verkkovuorovaikutus ja yhteisöllisyys puhututtavat oppilaitoksissa. Esitys Uraohjauspäivillä 30.3.2023
- Sesay, A. (2023). Luupin alla yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukeva verkkovuorovaikutus. ELO Elinikäisen ohjauksen verkkolehti 25.1.2023
- Vanhanen-Nuutinen, L., Laitinen-Väänänen, S., Michelsson, R. & Laitinen H. (2024). Yhteisöllisyydestä pedagogista hyvinvointia oppilaitoksiin? Kaksi casea pedagogisen hyvinvoinnin valmennuspiloteista. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 25(1), 68–77.
- Kamerat auki-podcastsarja (3) (2023) (<https://www.jamk.fi/fi/projekti/vuorovaikutus-verkossa-hyvinvointia-oppilaitokseen-hype/kamerat-auki-podcast>) Teemat:
 1. Yhteisöllisyyden johtaminen
 2. Verkkovuorovaikutus ja työhyvinvointi opettajan arjessa
 3. Oppilaitoshyvinvointi – kertooko tutkimus kaiken?

Podcast-julkaisumme

KAMERAT



AUKI!

www.jamk.fi/kameratauki



jamk

Lähteitä

- Abfalter, Dagmar, Melanie E. Zaglia, and Julia Mueller. "Sense of virtual community: A follow up on its measurement." *Computers in Human Behavior* 28.2 (2012): 400-404.
- Ahtiainen et al. 2021. Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi kouluuyhteisössä koronaepidemian aikana: tuloksia kevään 2021 aineistonkeruusta: väliraportti syksy 2021. Tampereen yliopisto.
- Barrenechea, I. (2022). Teachers' perceived sense of well-being through the lens of mattering: Reclaiming the sense of community. *Journal of professional capital and community*, 7(4), 368-389. <https://doi.org/10.1108/JPCC-12-2021-0074>
- Choi, S. 2018. Managing flexible work arrangements in government: testing the effects of institutional and managerial support. *Public Personnel Management*, 47 (1), 26–50.
- Chatterjee, R., & Correia, A. (2020). Online Students' Attitudes Toward Collaborative Learning and Sense of Community. *The American journal of distance education*, 34(1), 53-68.
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2007). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62(1), 107–115.
- Heikkinen, H. L. T. & Kukkonen, H. (2019). Ammattikorkeakoulu toisin ajateltuna: Osaaminen sivistys ja tiedon intressit. *Aikuiskasvatus*, 39(4), 262–275.
- Krippendorff K. (2013). *Content analysis: an introduction to its methodology*. 3rd ed. Thousand Oaks; London: SAGE; 2013.
- Laitinen, K. 2020. Vuorovaikutusteknologia työyhteisössä. Teknologiavälitteinen vuorovaikutus virtuaaliteiimeissä ja työyhteisön sosiaalisessa mediassa. JYU Dissertations 287. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

- Lu, H., & Zhang, X. (2023). Multi-level students' sense of community development in hybrid and online learning environments at higher educational institutions: A systematic literature review. *Interactive learning environments*, ahead-of-print(ahead-of-print), 1-24.
- Luo, N., Zhang, M., & Qi, D. (2017). Effects of different interactions on students' sense of community in e-learning environment. *Computers and education*, 115, 153-160.
- Manka, M.-L. & Manka, M. (2016). *Työhyvinvointi*. Helsinki: Talentum Pro
- Meer, G. H., Milota, M., Jonge, R. R., & Jansen, R. S. (2021). Practical guidelines to build Sense of Community in online medical education. *Medical education*, 55(8), 925-932
- Moilanen, A. (2022). *Sivistys ja emansipaatio: Sivistävä ja yhteiskuntakriittinen opetus kriittis-konstruktivisessa didaktiikassa*. Oulun yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunta. E 206. Väitöskirja.
- Opettajien aivotyökysely, 2021. Työterveyslaitos, <https://www.ttl.fi/ajankohtaista/tiedote/etatyo-ei-ole-vahentanyt-aivotyon-vaatimuksia-opetuslalla-tarvitaan-tyotapojen-kehittamista>
- Pei, L., Poortman, C., Schildkamp, K., & Benes, N. (2023). Teachers' and students' perceptions of a sense of community in blended education. *Education and information technologies*, 1-39.
- Puusa, A. & Ala-Kortesmaa, S. Vuorovaikutukselliset työyhteisötaidot asiantuntijatyössä. *Työelämän tutkimus*, 17,3.
- Pönkä, H. 2014. *Sosiaalisen median käsikirja*. Docendo Oy. Saarijärvi
- Salmela-Aro, K., Upadyaya, K., Ronkainen, I.A., & Hietajärvi. 2022. Opettajien työn imu ja työuupumus koronapandemian aikana. *Kasvatus*, 53, 5, 498-512.

- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2021). Collective teacher culture: Exploring an elusive construct and its relations with teacher autonomy, belonging, and job satisfaction. *Social psychology of education*, 24(6), 1389-1406.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2023). Shared goals and values in the teaching profession, job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: The mediating role of psychological need satisfaction. *Social psychology of education*, 26(5), 1227-1244.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2023). Collective teacher culture and school goal structure: Associations with teacher self-efficacy and engagement. *Social psychology of education*, 26(4), 945-969.
- Thomassen, B. (2009). The uses and meaning of liminality. *International Political Anthropology*, 2(1), 5-28.
- Trespalacios, J., & Uribe-florez, L. J. (2020). Developing Online Sense Of Community: Graduate Students' Experiences And Perceptions. *The Turkish Online Journal Of Distance Education TOJDE*, 21(1), 57-72
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanayysi. Tammi.
- van der Meer, G. H., Milota, M., de Jonge, R. R., & Jansen, R. S. (2021). Practical guidelines to build Sense of Community in online medical education. *Medical education*, 55(8), 925-932.
- Voelkel, R. H. Jr & Chrispeels, J. H. 2017. Understanding the link between professional learning communities and teacher collective efficacy. *An international journal of research, policy and practice*.

Kiitos!



sirpa.laitinen-vaananen@jamk.fi

